

POLSKIE STOWARZYSZENIE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ
INTELEKTUALNĄ KOŁO W GDAŃSKU

P R O G R A M

NIEPUBLICZNEJ SZKOŁY PRZYSPOSABIAJĄCEJ
DO PRACY W GDAŃSKU

DLA UCZNIÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ
W STOPNIU UMIARKOWANYM LUB ZNACZNYM
ORAZ DLA UCZNIÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI SPRZĘŻONYMI

GDAŃSK 2017

Spis treści

WROWADZENIE.....	2
PODSTAWA PRAWNA.....	2
OGÓLNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU	3
CELE EDUKACYJNE	5
ZADANIA SZKOŁY	6
TREŚCI NAUCZANIA	9
OSIĄGNIĘCIA	9
METODY NAUCZANIA	11
RAMOWY PLAN NAUCZANIA	13
SZKOLNE PROGRAMY NAUCZANIA	14

WROWADZENIE

Program nauczania opracowano w oparciu o podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkół specjalnych przesposabiających do pracy dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi (załącznik nr 5 Rozporządzenia MEN z 14 lutego 2017 r., Dz. U. poz. 356). Zgodnie z jej założeniami szkoła specjalna przesposabiająca do pracy ma efektywnie przygotować uczniów do dorosłości, w tym w praktycznym przesposobieniu do podjęcia zatrudnienia na otwartym/chronionym rynku pracy.

Program jest wynikiem naszych kilkuletnich doświadczeń w pracy z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz z uczniami z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Punktem wyjścia jest prowadzenie gospodarstwa domowego m.in. przygotowywanie posiłków, sprzątanie, zakupy. Wynika to z faktu, że dla osoby z niepełnosprawnością intelektualną dom i rodzina to często jedyne środowisko, w którym prowadzi ona aktywne życie społeczne. Celem naszego programu jest jednak wielokierunkowość nabywanych umiejętności. Nie chcemy ograniczać się do organizowania i prowadzenia domu (choć na te umiejętności kładziemy szczególny nacisk), dlatego oprócz zajęć w pracowni gospodarstwa domowego proponujemy zajęcia w pracowni biurowej, porządkowej oraz rękodzieła artystycznego. Zależy nam, aby uczniowie mieli szansę samodzielnie szukać, poznawać i tworzyć. Nauka w różnych pracowniach ma umożliwić im zdobycie szerokiego wachlarza kompetencji społecznych.

W pracy z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi bardzo ważne jest wielokrotne powtarzanie nauczanych kwestii i czynności. Uczniowie ci mają bowiem problemy z logicznym myśleniem i wyciąganiem wniosków. Ich percepcja wzrokowa i słuchowa są zaburzone. Występują u nich problemy z porozumiewaniem się za pomocą mowy, kłopoty z zapamiętywaniem, jak również niesprawność manualna. Stąd nie przewidujemy sztywnego podziału treści na poszczególne lata nauki, pozostawiamy tę kwestię nauczycielowi, który zna swoich uczniów i dostosuje treści do ich możliwości.

PODSTAWA PRAWNA

Program nauczania dla klas przesposabiających do pracy opracowany jest zgodnie z poniższymi aktami prawnymi:

- a) art. 24 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169);
- b) Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59);

- c) Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Ustawa wprowadzająca ustawę Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz.60);
- d) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943);
- e) Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej dnia 14 lutego 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 356);
- f) Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym z dnia 9 sierpnia 2017 r. (Dz. U. z 201 r. poz. 1579);
- g) Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół z dnia 28 marca 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 703);
- h) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych z dnia 10 czerwca 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 843; Dz. U. z 2016 r. poz. 1276; Dz. U. z 2017 r. poz. 1651);
- i) Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach z dnia 9 sierpnia 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1591);
- j) Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach z dnia 31 grudnia 2002 r. z późn. zmianami.

OGÓLNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program opiera się na następujących założeniach:

1. Jego podbudowę stanowią treści nauczania realizowane w szkole podstawowej dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym.
2. Przekazywane treści edukacyjne należy wiązać z praktycznym działaniem, a opanowane umiejętności stale utrwalać i odnosić je do realnych sytuacji życiowych.
3. Wszystkie zaplanowane działania edukacyjne muszą być zgodne z obowiązującymi zasadami ortodydaktyki:
 - gruntowna znajomość ucznia i przychodzenie mu z racjonalną pomocą,

- indywidualizacja wymagań, metod, doboru środków dydaktycznych oraz organizacji i tempa pracy,
- przystępność treści nauczania,
- stopniowanie trudności,
- aktywny udział ucznia w procesie nauczania - uczenia się,
- wszechstronna pogłębliwość i przykład,
- zintegrowane oddziaływanie specjalistów w procesie edukacji,
- systematyczność,
- trwałość wiedzy,
- wiązanie teorii z praktyką.

W trakcie realizacji programu nauczyciel ma prawo modyfikować i rozbudowywać proponowane przez program treści, dostosowując je do rodzaju niepełnosprawności, wieku uczniów, stopnia niepełnosprawności intelektualnej oraz jego potrzeb i zainteresowań. Materiał nauczania przeznaczony jest do realizacji w ciągu trzech lat nauki (z możliwością wydłużenia etapu edukacyjnego) na przedmiotach: funkcjonowanie osobiste i społeczne, zajęcia rozwijające komunikowanie się, zajęcia kształtujące kreatywność, przysposobienie do pracy, wychowanie fizyczne oraz zajęcia rewalidacyjne.

W szkole organizuje się oddziały. O doborze uczniów do oddziałów decydują głównie ich potrzeby edukacyjne i możliwości psychofizyczne. Najważniejszym kryterium powinno być dobro ucznia i uzasadnione przekonanie, że stworzymy dla niego najkorzystniejsze warunki, przygotowujące go do wchodzenia w dorosłe życie, w tym także do zatrudniania wspomaganego lub innej formy zatrudniania albo efektywnego funkcjonowania w dziennych placówkach aktywności dla osób dorosłych.

W celu nabywania praktycznych umiejętności związanych z wchodzeniem w rolę pracownika, szkoła zapewnia uczniowi wsparcie doradcy zawodowego, zajęcia przysposobienia do pracy oraz zgodnie z jego predyspozycjami i zainteresowaniami – praktyki wspomagane poza szkołą, z udziałem nauczyciela (doradcy zawodowego lub innego specjalisty), który pełni rolę trenera pracy.

Nie każdy uczeń z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi będzie mógł w tak szerokim zakresie skorzystać z proponowanej tematyki, organizowanych wizyt studyjnych, czy praktyk wspomaganych. W takiej sytuacji zespół nauczycieli i specjalistów pracujących w szkole powinien szukać dla ucznia optymalnego modelu jego edukacji, być może wyłącznie w oparciu o istniejące w placówce pracownie, umożliwiające realizację przysposobienia do pracy oraz bazę materialno-dydaktyczną.

Zajęcia z zakresu przysposobienia do pracy będą prowadzone w formie zajęć warsztatowych w szkolnych pracowniach (lub poza nią, jeśli będą takie możliwości). W ramach zajęć zakłada się wykonywanie usług na rzecz szkoły np.: prace porządkowe, przygotowywanie menu na imprezy szkolne czy też obsługa kawiarenki. Część wytworów uczniów (dekoracje, przetwory) będzie służyła promocji

szkoły.

Na zakończenie edukacji dla każdego ucznia przygotowany zostanie suplement do świadectwa ukończenia szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy, tzw. „Folder osobisty”, zawierający informację niezbędną do prawidłowego funkcjonowania absolwentów w przyszłości - w dziennych placówkach aktywności dla osób dorosłych lub na rynku pracy. Suplement zawierać będzie opis kluczowych kompetencji społeczno-zawodowych i osobistych ucznia wraz z jego preferencjami i predyspozycjami, a także szczegółowymi informacjami na temat sposobu komunikowania się lub korzystania ze specjalnych środków wspomagających komunikację (AAC) oraz informacjami o odbytych praktykach wspomaganym na otwartym rynku pracy.

CELE EDUKACYJNE

Celem edukacji uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi jest w szczególności utrwalanie i poszerzanie zakresu już zdobytej wiedzy i umiejętności, doskonalenie już posiadanych kompetencji społecznych, zdolności adaptacyjnych i kształcenie nowych umiejętności umożliwiających samodzielne, niezależne funkcjonowanie uczniów w przyszłości przez:

1. rozwijanie zaradności, wspomaganie autonomii i niezależności życiowej uczniów;
2. doskonalenie kompetencji społecznych, pozwalających zbudować pozytywny obraz samego siebie i pokonać lęk przed otoczeniem;
3. rozwijanie w uczniach postawy ciekawości, otwartości i poszanowania innych;
4. rozwijanie umiejętności dbałości o własne zdrowie i innych osób oraz umiejętności tworzenia środowiska sprzyjającego zdrowiu;
5. kształtowanie poczucia odpowiedzialności za samodzielnie dokonywane wybory i podejmowane decyzje (przewidywanie skutków własnych decyzji, wyciąganie wniosków i przewidywanie konsekwencji swoich działań);
6. rozwijanie umiejętności komunikacyjnych i budowania relacji z innymi osobami odpowiednio do pełnionych ról społecznych;
7. kształtowanie umiejętności współzycia i współpracy oraz komunikowania się na zasadach otwartości, partnerstwa i wzajemności;
8. zapewnienie uczniom dostępu do różnych źródeł informacji i opanowanie umiejętności korzystania z nich;
9. stymulowanie rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego przez wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych;

10. przygotowanie do wykonywania, indywidualnie i zespołowo, różnych prac, mających na celu zaspokajanie potrzeb własnych i otoczenia;
11. kształtowanie kompetencji społeczno-zawodowych istotnych z punktu widzenia samostanowienia w dorosłym życiu;
12. kształtowanie kluczowych kompetencji zawodowych ucznia;
13. kształtowanie prawidłowej postawy uczniów wobec pracy, w aspekcie motywacji, kompetencji i zaangażowania w pracę;
14. kształtowanie umiejętności oceny własnych kompetencji zawodowych, w tym umiejętności praktycznych;
15. kształtowanie umiejętności autoprezentacji;
16. kształtowanie umiejętności praktycznych do podjęcia zatrudnienia na otwartym lub chronionym rynku pracy, w tym udziału w praktykach wspomaganych;
17. kształtowanie umiejętności zdobywania, utrzymywania i wypowiedzania zatrudnienia;
18. rozwijanie kreatywności uczniów oraz ich uzdolnień i zainteresowań;
19. kształtowanie umiejętności organizowania bezpiecznego wypoczynku i czasu wolnego przez podejmowanie różnych aktywności;
20. zwiększenie zakresu możliwości przygotowania ucznia do podejmowania decyzji w zakresie wyboru celowej aktywności po zakończeniu edukacji (w tym w warsztacie terapii zajęciowej, środowiskowym domu samopomocy, zakładzie aktywności zawodowej, zakładzie pracy chronionej, na otwartym rynku pracy), w zależności od indywidualnych predyspozycji, możliwości i ograniczeń;
21. wyposażenie ucznia w takie umiejętności i wiadomości, które pozwolą mu na korzystanie – na miarę indywidualnych możliwości – z jego wolności i praw człowieka.

ZADANIA SZKOŁY

1. Tworzenie warunków niezbędnych do zapewnienia uczniowi komfortu psychicznego, poczucia bezpieczeństwa emocjonalnego i akceptacji, wspierających aktywność i uczestniczenie ucznia w życiu klasy i szkoły.
2. Tworzenie warunków i sytuacji sprzyjających doskonaleniu umiejętności samoobsługowych uczniów oraz ich zaradności życiowej niezbędnej w codziennym życiu.
3. Tworzenie szans edukacyjnych i rozwojowych poprzez właściwe połączenie oczekiwań oraz wymagań na tle umiejętności, indywidualnych potrzeb ucznia i jego otoczenia.

4. Poszukiwanie skutecznych strategii wprowadzania zmian oraz nowych doświadczeń, aby radzenie sobie z trudnościami życiowymi wzmacniało u uczniów poczucie ich autonomii i odpowiedzialności.
5. Pomoc i wsparcie uczniów w tworzeniu i realizowaniu planów życiowych, motywowanie do osobistego zaangażowania.
6. Zapoznanie uczniów z rynkiem pracy, z uwarunkowaniami prawnymi polskiego rynku pracy, przygotowanie uczniów do poruszania się po tym rynku, przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w różnych formach życia społecznego i kulturalnego na równi z innymi członkami zbiorowości, pełnienia różnych ról społecznych, w tym przygotowanie do załatwiania różnych spraw osobistych w urzędach i innych instytucjach udzielających także wsparcia osobom niepełnosprawnym, w tym porad prawnych.
7. Dokonywanie wielospecjalistycznej, kompleksowej oceny umiejętności niezbędnych w dorosłym życiu i opracowywanie na jej podstawie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych, z naciskiem na rozwój kompetencji społecznych i zawodowych oraz przygotowanie do dorosłego życia i zatrudnienia.
8. Wykorzystywanie naturalnych sytuacji życia codziennego do dalszego rozwijania umiejętności komunikacyjnych uczniów, umiejętności prowadzenia rozmowy, odpowiednio do pełnienia ról społecznych, a także umiejętności czytania i pisania oraz umiejętności matematycznych, przydatnych w codziennym funkcjonowaniu.
9. Zapewnienie uczniom kompleksowej oferty dalszego rozwoju kompetencji komunikacyjnych przy wykorzystaniu bazy dydaktycznej i terapeutycznej, z uwzględnieniem specjalistycznych, nowoczesnych metod oraz technik.
10. Zapewnienie uczniom udziału w zajęciach rewalidacyjnych, wspierających ich rozwój, zgodnie z zaleceniami zawartymi w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego oraz wynikami wielospecjalistycznych ocen funkcjonowania uczniów i mających wpływ na możliwości kształcenia ogólnego oraz realizację treści podstawy programowej. Specjaliści prowadzący zajęcia rewalidacyjne mogą prowadzić indywidualne zajęcia z uczniami lub łączyć uczniów z podobnymi problemami rozwojowymi i perspektywami na przyszłość.
11. Wspomaganie ucznia w podnoszeniu poziomu wiadomości i umiejętności potrzebnych w pracy.
12. Wsparcie uczniów pomocą doradcy zawodowego, w tym prowadzenie zajęć grupowych i konsultacji indywidualnych.
13. Zapewnienie dostępu do jakości informacji zawodowej.
14. Pomoc w zidentyfikowaniu zainteresowań zawodowych oraz w podejmowaniu decyzji związanych z preferencjami predyspozycji ucznia.

15. Zapewnienie uczniom wsparcia w połączeniu cech osobowości oraz indywidualnych preferencji w wyborze pracy.
16. Pomoc w wyborze odpowiedniej pracy oraz w rozwinięciu odpowiednich zdolności i umiejętności do wykonywania tej pracy.
17. Tworzenie warunków do zapoznania się z różnymi rodzajami stanowisk pracy, z różnymi czynnościami pracy. Organizowanie wizyt studyjnych w zakładach pracy.
18. Nawiązywanie kontaktu z lokalnymi ośrodkami wsparcia oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym z niepełnosprawnością intelektualną i instytucjami promującymi aktywizację społeczną i zawodową tych osób.
19. Nawiązywanie kontaktu z pracodawcami z różnych sektorów i branż, u których uczniowie mogliby realizować praktyki wspomagane, bądź mogliby po zakończeniu edukacji uzyskać zatrudnienie.
20. Monitorowanie regionalnego rynku pracy w celu określania czynności możliwych do wykonywania przez uczniów.
21. Stworzenie warunków do organizacji szkolenia teoretycznego i praktycznego oraz umiejętności szukania pracy.
22. Organizowanie praktyk wspomaganych na indywidualnie dobranych stanowiskach pracy przy wsparciu nauczycieli pełniących rolę trenerów pracy.
23. Tworzenie warunków do kształtowania zachowań sprzyjających zdrowiu i bezpieczeństwu (w tym propagowanie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy).
24. Tworzenie warunków do rozwijania kondycji fizycznej i troski o własne zdrowie.
25. Tworzenie warunków sprzyjających podejmowaniu przez uczniów samodzielnych inicjatyw i odpowiedzialnych decyzji.
26. Kształtowanie pozytywnego wizerunku ucznia w środowisku społecznym i instytucjonalnym jako potencjalnego pracownika, klienta i użytkownika.
27. Organizowanie i współorganizowanie z uczniami uczestniczenia w aktualnych wydarzeniach społecznych i kulturalnych oraz zapewnienie możliwości korzystania z różnych form spędzania wolnego czasu (turystyka, krajoznawstwo, rekreacja, imprezy sportowe i kulturalne).
28. Tworzenie warunków do uczenia się sposobów spędzania czasu wolnego.
29. Tworzenie sytuacji sprzyjających poznawaniu otoczenia, w którym przebywa uczeń, instytucji i obiektów, z których będzie w przyszłości korzystał.
30. Tworzenie warunków do poznawania tradycji i obyczajów lokalnych i narodowych oraz rozbudzanie poczucia przynależności do społeczności lokalnej, regionu i kraju.
31. Tworzenie warunków do zapoznawania uczniów z prawami człowieka i zasadą, że niepełnosprawność, w tym niepełnosprawność intelektualna, nie może być przyczyną dyskryminacji.
32. Tworzenie warunków do uświadamiania sobie przez uczniów ich możliwości i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności, które mogą napotkać w życiu.

33. Przygotowywanie uczniów do pełnienia roli dorosłej kobiety i mężczyzny, rozszerzenie wiedzy o seksualności człowieka.
34. Uczenie umiejętności ochrony siebie, swojej intymności oraz poszanowania intymności innych osób.
35. Stwarzanie warunków do podejmowania praktycznych działań na rzecz ochrony środowiska.
36. Wypracowanie optymalnego modelu współdziałania z rodzinami uczniów w celu zwiększenia efektywności podejmowanych działań.
37. Organizowanie wizyt studyjnych w dziennych placówkach aktywności dla osób dorosłych (warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowe domy samopomocy, inne).

TREŚCI NAUCZANIA

Zakres treści nauczania i wychowania wynika z poziomu indywidualnego rozwoju i tempa przyswajania wiedzy przez ucznia. Przy realizacji treści nauczania i wychowania oraz wyborze kierunku przygotowania do pracy należy wykorzystać możliwości, jakie stwarza lokalne środowisko społeczno-kulturowe, dzienne placówki aktywności dla osób dorosłych, miejscowy rynek pracy (możliwość zatrudnienia na otwartym lub chronionym rynku pracy, w tym w zakładach aktywności zawodowej, spółdzielniach socjalnych itp.) oraz baza materialno-dydaktyczna szkoły.

Zdobyta przez uczniów wiedza, umiejętności, ukształtowane wartości, wzorce osobowe, zachowania i motywacje powinny ułatwiać im umiejętne pełnienie ról społecznych.

OSIĄGNIĘCIA

Ze względu na specyficzny charakter edukacji uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, a także indywidualne tempo i zakres nauki każdego ucznia, osiągnięcia w poszczególnych sferach oddziaływań pedagogicznych i rewalidacyjnych są planowane indywidualnie. Ocena osiągnięć będzie dokonywana zgodnie z założeniami podstawy programowej oraz z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania szkoły.

Edukacja uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi opiera się na wielospecjalistycznej, kompleksowej ocenie poziomu funkcjonowania ucznia, z uwzględnieniem procesów poznawczych, umiejętności w zakresie porozumiewania się, czytania, pisania, liczenia, dbania o siebie, rozpoznawania i kontroli emocji, predyspozycji, kompetencji społeczno-zawodowych, sposobów spędzania czasu wolnego, czynników kontekstowych (osobistych i środowiskowych) oraz tworzonych dla uczniów indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych.

Zintegrowany wielospecjalistycznie indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny jest opracowywany i realizowany przez cały zespół nauczycieli i specjalistów, doradców zawodowych,

wspólnie z uczniem i jego najbliższym otoczeniem (rodzina, opiekunowie), z uwzględnieniem wyznawanych przez nich wartości. Określa on zoperacjonalizowane cele krótko- i długoterminowe uwzględniające zdiagnozowane potrzeby ucznia. Każdemu celowi przypisane są działania, sposób i termin ich realizacji oraz osoby odpowiedzialne.

Planując osiągnięcia uczniów w zakresie przysposobienia do pracy, należy brać pod uwagę w szczególności:

1. indywidualne możliwości ucznia;
2. rozwój umiejętności praktycznych;
3. wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w życiu codziennym i sytuacjach w pracy;
4. przestrzeganie dyscypliny pracy;
5. jakość wykonywanej pracy;
6. umiejętność kontrolowania przebiegu pracy oraz jej rezultatów, eliminowania błędów;
7. postawę ucznia wobec pracy (zachowania i emocje wywoływane wykonywanymi zadaniami);
8. cierpliwość przy wykonywaniu pracy, koncentrację uwagi;
9. poszanowanie mienia i dbałość o sprzęt;
10. poszanowanie pracy własnej i innych;
11. przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy;
12. samodzielność i własną inicjatywę ucznia;
13. wkład pracy i zaangażowanie;
14. sposób i czas wykonywania zadania;
15. wykonywanie zadania od początku do końca;
16. organizację stanowiska pracy;
17. dokładność i systematyczność;
18. umiejętność współdziałania w zespole i rozwiązywania konfliktów interpersonalnych;
19. wspieranie aktywności ucznia i jego uczestnictwa w różnych sytuacjach życiowych.

Dokonywana okresowo (nie rzadziej niż dwa razy w roku) przez nauczycieli i specjalistów wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania ucznia umożliwia modyfikowanie indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego i dostosowanie poziomu oczekiwanych osiągnięć ucznia do jego możliwości. Postępy ucznia powinny być wzmacniane pozytywnie, natomiast brak postępów nie podlega wartościowaniu negatywnemu.

Ocenianie bieżące funkcjonowania ucznia prowadzone jest podczas spotkań zespołu nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniem. Oceny bieżące oraz śródroczne i roczne z zajęć edukacyjnych są ocenami opisowymi uwzględniającymi osiągnięcia ucznia na miarę jego możliwości psychofizycznych. Dodatkowo stosuje się oceny cząstkowe dla własnego użytku, w celu zachęcenia do zdrowej rywalizacji między uczniami, mobilizacji do wykazania się wiedzą i umiejętnościami oraz zachęcenia do

zaangażowania się w ćwiczenia.

W praktyce stosowane są dwa sposoby oceniania: bieżące i okresowe. Bieżące motywuje ucznia do systematycznej pracy, pozwala rozpoznać jego mocne i słabe strony, obserwować jego rozwój. Nauczyciel ma dzięki niemu możliwość obserwowania efektywności stosowanych metod i form pracy, dzięki czemu może ciągle doskonalić swój warsztat. Ocenianie okresowe przeprowadzane jest najczęściej pod koniec semestru czy roku szkolnego. Ma ono formę oceny opisowej, w której podkreśla się głównie mocne strony ucznia, w mniejszym stopniu zwracając uwagę na występujące trudności - słabe strony.

W procesie nauczania stosuje się następujące sposoby kontroli postępów ucznia:

- a. obserwację pracy ucznia na zajęciach - dostarcza ona nauczycielowi informacji o ogólnych predyspozycjach ucznia: umiejętności koncentracji, organizowania warsztatu pracy, współpracy w grupie i aktywności na zajęciach;
- b. kontrolę ustną - podstawą tej metody jest formułowanie przez nauczyciela jasnych i precyzyjnych pytań; nauczyciel nie musi do tego wywoływać ucznia na środek klasy, pytania mogą być zadawane grupie, a odpowiada ten, który potrafi; za każdą poprawną odpowiedź uczeń otrzyma np.: plus, a ten który zbierze ich najwięcej ocenę (zgodną z WSO);
- c. kontrolę pisemną - może ona być przeprowadzana w różnych formach np.: prace domowe, uzupełnianie ćwiczeń na podstawie tekstu itp.; nauczyciel ocenia ucznia pod kątem umiejętności poszukiwania i selekcji informacji oraz wykazywania się samodzielnością w działaniu; kryteria oceniania powinny być jasno sformułowane.

METODY NAUCZANIA

Przy realizacji programu konieczne jest właściwe zaplanowanie wszystkich zajęć. Od wyboru metod nauczania zależy, czy zaplanowane przez nas cele zostaną osiągnięte. Formy i metody pracy należy dostosować do specyfiki indywidualnych potrzeb według zasad opisanych przez współczesne teorie nauczania oraz w oparciu o doświadczenia nauczycieli praktyków i dobre praktyki na rynku pracy.

Specyfika kształcenia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi polega na nauczaniu i wychowaniu całościowym, sytuacyjnym, zadaniowym, zintegrowanym, opartym na praktycznym poznawaniu zmieniającej się rzeczywistości, przygotowującym do niezależnego życia. W pracy z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi zaleca się wprowadzenie zróżnicowanych metod nauczania, zależnie od rodzaju przekazywanych treści. Najczęściej stosowanymi metodami nauczania są

zaproponowane przez F. Szloska (1998):

1. Metody podające - polegają na podaniu uczniowi przez nauczyciela gotowych treści lub pracę ze źródłami informacji. Należy je uatrakcyjnić planszami, tabelami lub filmami. Należą tu przede wszystkim:
 - a. wykład informacyjny - polega na przekazywaniu za pomocą odpowiednio dobranych słów określonych informacji np.: zasady bezpieczeństwa i pracy na zajęciach;
 - b. pogadanka - polega na stawianiu uczniom kolejnych, przemyślanych pytań oraz uzyskaniu od nich odpowiedzi np.: rodzaje i zastosowanie materiałów plastycznych;
 - c. objaśnienie lub wyjaśnienie - polega na zwięzłym określeniu faktu charakterze teoretycznym np.: instrukcje obsługi urządzeń;
 - d. praca z książką/ćwiczeniami np.: przepisywanie regułki, sporządzanie notatki.
2. Metody aktywizujące - polegają na stworzeniu sytuacji problemowej i poszukiwaniu przez uczniów sposobu jej rozwiązania:
 - a. gry dydaktyczne - są to celowo zorganizowane sytuacje, w których uczniowie otrzymują przydzielone zadania i rozwiązują je indywidualnie lub grupowo, mogą to być np.: rebusy, krzyżówki, zagadki;
 - b. metoda projektów - polega na przydzieleniu uczniom zadań częściowych, realizowanych indywidualnie oraz na ustaleniu terminu ukończenia całości pracy np.: planowanie okresowych prac porządkowych w gospodarstwie domowym.
3. Metody eksponujące - polegają na przyswajaniu określonej wiedzy poprzez ogląd czyli np.:
 - a. film/program telewizyjny np.: pierwsza pomoc przy oparzeniach;
 - b. pokaz np.: wycieczki do zakładów pracy i zapoznanie się z ich specyfiką;
 - c. foliogram np.: etapy produkcji chleba;
 - d. prezentacja wyrobów np.: dekoracje wykonane metodą decoupage.

Metody te wymagają przygotowania uczniów do ich odbioru oraz pełnego uczestnictwa podczas ekspozycji. Obejmują również dyskusje po zakończeniu ekspozycji i wyciąganie wniosków.

4. Metody praktyczne - to praktyczne działanie uczniów, wykonywanie zadań, projektów. Są one charakterystyczne dla lekcji wytwórczych:
 - a. pokaz z objaśnieniem - jest to demonstracja czynności, kolejność wykonywania, ich prawidłowości, połączonej z słownym komentarzem nauczyciela, metodę tę można stosować przy realizacji wszystkich działań programowych np.: pokaz prawidłowej organizacji stanowiska pracy;
 - b. ćwiczenia przedmiotowe - polegają na zastosowaniu w praktyce wiedzy teoretycznej zdobytej przez uczniów np.: sposoby opatrywania skaleczeń.

5. Metody programowe z użyciem komputera np.: obliczanie wartości energetycznej produktów spożywczych.

Wybór metod pracy należy do nauczyciela, który będzie kierował się oceną ich przydatność w drodze do osiągnięcia zamierzonych celów.

RAMOWY PLAN NAUCZANIA

DLA SZKOŁY SPECJALNEJ PRZYSPOSABIAJĄCEJ DO PRACY DLA UCZNIÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ W STOPNIU UMIARKOWANYM LUB ZNACZNYM
 ORAZ DLA UCZNIÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI SPRZĘŻONYMI

Lp.	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne	Tygodniowy wymiar godzin w klasie			Razem w trzyletnim okresie nauczania
		I	II	III	
1.	Funkcjonowanie osobiste i społeczne	6	6	5	17
2.	Zajęcia rozwijające komunikowanie się	2	2	2	6
3.	Zajęcia kształtujące kreatywność	4	4	4	12
4.	Przysposobienie do pracy	18	19	20	57
5.	Wychowanie fizyczne	3	3	3	9
Razem		33	34	34	101
Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły		3			3
Ogółem		104			
Zajęcia rewalidacyjne		10	10	10	30
Religia/etyka		2	2	2	6

SZKOLNE PROGRAMY NAUCZANIA

	Rodzaj zajęć edukacyjnych	Autor	Tytuł programu	Wydawnictwo	Numer dopuszczenia	Numer w szkolnym zestawie programów nauczania
1	Funkcjonowanie osobiste i społeczne	Jarosław Łepek Anna Jazgarska	Program nauczania przedmiotu: funkcjonowanie osobiste i społeczne	program własny	-	PRG/01/2017
2	Zajęcia rozwijające komunikowanie się	Beata Stepnowska	Program nauczania przedmiotu: zajęcia rozwijające komunikowanie się	program własny	-	PRG/02/2017
3	Zajęcia kształtujące kreatywność	Wiesława Śnioch	Program nauczania przedmiotu: zajęcia kształtujące kreatywność	program własny	-	PRG/03/2017
4	Przysposobienie do pracy	Wiesława Śnioch Jarosław Łepek	Program nauczania przedmiotu przysposobienie do pracy pt. „Jesteśmy pomocni“	program własny	-	PRG/04/2017
5	Wychowanie fizyczne	Julia Brodecka	Program nauczania przedmiotu: wychowanie fizyczne	program własny	-	PRG/05/2017
6	Etyka	M. Środa	Program lekcji etyki dla gimnazjum klasy I-III	Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne	DKW-4014-63/00	PRG/06/2017
7	Religia	A. Kielar, ks. J. Tomczak	„W ramionach ojca“ IV Etap Edukacyjny „Bóg Umacnia mnie“	Gaudentinum	GN-5i-07/2	PRG/07/2017